

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

De gradibus humilitatis. 6

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

Utrum conuenienter distinguantur, secundum beatum Benedictum, duodecim gradus humilitatis: scilicet corde & opere semper humilitatem ostendere, defixis in terram aspectibus, &c.

783
inf. q. 162
a. 4. ad 4
Et Matt.
3. eo. 3.
* cap. 7.

AD sextum sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter distinguantur duodecim gradus humilitatis: qui in regula * beati Benedicti ponuntur. Quorum primus est, corde & corpore semper humilitatem ostendere, defixis in terram aspectibus. Secundus, ut pauca verba & rationabilia loquatur aliquis, non clamorosa voce. Tertius, ut non sit facilis aut promptus in risum. Quartus, taciturnitas usque ad interrogationem. Quintus, tenere quod habet communis regulae monasterij. Sextus, credere & pronuntiare se omnibus viliozem. Septimus, ad omnia indignum & inutilem se confiteri & credere. Octauus, confessio peccatorum. Nonus, per obedientiam in duris & asperis patientiam amplecti. Decimus, ut cum obedientia se subdat maiori. Undecimus, ut voluntatem propriam, non delectetur implere. Duodecimus, ut Deum timeat, & memor sit omnium, quae praecepit. Enumerantur enim hic quaedam, quae ad alias virtutes pertinent, sicut obedientia & patientia: enumerantur etiam aliqua quae ad falsam opinionem pertinere videtur, quae nulli virtuti potest competere, scilicet quod aliquis pronuntiet se omnibus viliozem, & quod ad omnia indignum & inutilem se confiteatur & credat. Ergo inconuenienter ista ponuntur inter gradus humilitatis.

¶ 2 Præterea, Humilitas ab interioribus ad exteriora procedit, sicut & cæteræ virtutes. Inconuenienter ergo præmittuntur in præmissis gradibus illae quae pertinent ad exteriores actus, his quae pertinent ad interiores.

¶ 3 Præterea, Anselmus in lib. * de similitudinibus ponit septem humilitatis gradus. Quorum primus est, contemptibile se esse cognoscere: secundus de hoc dolere: tertius, hoc confiteri: quartus, hoc persuade-

et c. 10. vs
que ad c.
18.

re, ut scilicet, hoc velit credi: quintus, ut patienter susti-
neat hoc dici: sextus, ut patiatu contentibiliter se
trahari: septimus, ut hoc amet. Ergo videntur præmis-
si gradus esse superflui.

*gl. ord. su-
der illud
implere
omnem
iustitiam*

¶ 4 Præterea, Matt. 3. dicit glo. * Perfecta humilitas
tres habet gradus. Primus est, subdere se maiori, & se
non præferre æquali: qui est sufficiens. Secundus est,
subdere se æquali, nec præferre se minori: & hic di-
citur abundans. Tertius gradus est, subesse minori: in
quo est omnis iustitia. Ergo præmissi gradus viden-
tur esse superflui.

¶ 5 Præterea, Aug. * dicit in lib. de Virgin. Mésura
humilitatis cuique ex mésura ipsius magnitudinis da-
ta est: cui est periculosa superbia, quæ amplius amplio-
ribus insidiatur. Sed mésura magnitudinis humana
non potest sub certo numero graduum determinari.
Ergo videtur, quod non possint determinati gradus
humilitatis assignari.

*c. 31. an-
te me. 1. 6*

RESPONDEO dicendum, quod sicut ex * su-
pradiçis patet, humilitas essentialiter in appetitu con-
sistit, secundum quod aliquis refrænât impetum animi sui
ne inordinatè tendat in magna: sed regulam habet in
cognitione, ut scilicet aliquis nõ se existimet supra id
esse quod est. & vtriusque principiũ & radix est reue-
rentia, quam quis habet ad Deũ. Ex interiori autem di-
spõsitione humilitatis procedunt quædam exteriora si-
gna in verbis & factis & gestibus, quibus id quod inte-
rius latet, manifestatur: sicut & in cæteris virtutibus
accidit. Nam ex visu cognoscitur vir: & ab occurso fa-
cici, sensatus: ut dicitur Ecclesiast. decimonono. Et
ideo in prædiçis gradibus humilitatis ponitur aliquid
quod pertinet ad humilitatis radicem, scilicet duo-
decimus gradus, qui est, ut homo Deum timeat,
& memor sit omnium quæ præcepit. Ponitur etiam
aliquid pertinens ad appetitum, ne scilicet in pro-
prium excellentiam inordinatè tendat: quod qui-
dem fit tripliciter. Vno modo, ut homo non sequa-
tur propriam voluntatem: quod pertinet ad vndeci-

*av. 2. hu-
ius q.*

num gradum. Alio modo, ut regulet eam secundum superioris arbitrium: quod pertinet ad gradum decimum. Tertio modo, ut ab hoc non deficiat propter dura & aspera quæ occurrunt: & hoc pertinet ad nonum. Ponuntur etiam quædam pertinentia ad exillimationem hominis recognoscentis suum defectum: & hoc tripliciter. Vno quidem modo, per hoc quod proprios defectus recognoscat & confiteatur: quod pertinet ad octauum gradum. Secundo, ut ex consideratione sui defectus aliquis insufficientem se existimet ad maiora: quod pertinet ad septimum. Tertio, ut quantum ad hoc alios sibi præferat: quod pertinet ad sextum. Ponuntur etiam quædam, quæ pertinent ad exteriora signa: quorum vnum est in factis, ut scilicet homo non recedat in suis operibus à via communi: quod pertinet ad quintum. Alia duo sunt in verbis, ut scilicet homo non præcipiat tempus loquendi: quod pertinet ad quartum; nec excedat modum in loquendo: quod pertinet ad secundum. Alia verò consistunt in exterioribus gestibus, puta in reprimendo extollentiam oculorum: quod pertinet ad primum; & in cohibendo exterius risum & alia ineptæ iactantia signa: quod pertinet ad tertium.

Ad primum ergo dicendum, quod aliquis absque falsitate potest se credere & pronuntiare omnibus vitiis secundum defectus occultos, quos in se recognoscit, & dona Dei, quæ in alijs latent. Vnde Aug. loquitur in lib. * de Virginit. Existimare aliquos in occultis latere superiores, quibus estis in manifesto meliores. Similiter etiam absque falsitate potest aliquis confiteri & credere ad omnia se inutilem esse, & indignum per proprias vires, ut sufficientiam suam totam in Deum referat: secundum illud 2. ad Corin. h. 3. Non quod sufficientes simus cogitare aliquid à nobis quæ sit nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est. Non est autem inconueniens quod ea quæ ad alias virtutes pertinent, à humilitati ascribantur: quia sicut vnum vitium oritur ex alio, ita naturali ordine actus vnius virtutis procedit ex actu alterius.

Ad

452. pa-
711 a me.
80. 6.

Ad secundum dicendum, quod homo ad humilitatem peruenit per duo. Primo quidem & principaliter per gratia donum. Et quantum ad hoc, interiora præcedunt exteriora. Aliud autem est humanum studium, per quod homo prius exteriora cohibet, & postmodum pertingit ad extirpandum interiorem radicem. Et secundum hunc ordinem assignantur hic humilitatis gradus.

Ad tertium dicendum, quod omnes gradus, quos Anselmus ponit, reducuntur ad opinionem & manifestationem & voluntatem propriae abiectionis. Nam primus gradus pertinet ad cognitionem proprii defectus. Sed quia vituperabile esset si quis proprium defectum amaret, hoc per secundum gradum excluditur. Sed ad manifestationem sui defectus, pertinent tertius & quartus gradus, ut scilicet aliquis non solum simpliciter suum defectum enuntiet, sed etiam persuadeat. Alii autem tres gradus pertinent ad appetitum, qui excellentiam exteriorem non querit: sed exteriorem abiectionem vel æquanimiter patitur, siue in verbis, siue in factis: quia sicut Greg. * dicit in registro, Non grande est ijs nos esse humiles, à quibus honoramur, quia & hoc seculares quilibet faciunt: sed illis maxime humiles esse debemus, à quibus aliquid patimur. Et hoc pertinet ad quintum & sextum gradum. Vel etiam desideranter exteriorem abiectionem amplectitur: quod pertinet ad septimum gradum. Et sic omnes isti gradus continentur sub sexto * & septimo superioribus enumeratis.

li. 2. c. 24.
cir. med.

in arg. 1.

Ad quartum dicendum, quod illi tres gradus accipiuntur non ex parte ipsius rei, id est secundum naturam humilitatis: sed per comparisonem ad gradus hominum, qui sunt vel maiores, vel minores, vel æquales.

Ad quintum dicendum, quod etiam illa ratio procedit de gradibus humilitatis, non secundum ipsam naturam rei, secundum quam assignantur præmissi gradus, sed secundum diuersas hominum conditiones.

A. B.